

Za hrst' histórie eutanázie – symbolu spoločnosti v rozklade, I. časť

Dariusz Żuk-Olszewski

29. mája 2023 ✚ *História*

Fotografia starency s vytetovaným textom na ramene s nápisom „Don't euthanize me!“, či hľba žiadostí od na smrť vystrašených dôchodcov z krajín Beneluxu o umiestnenie v zariadeniach pre seniorov v Nemecku, kde (nateraz) nie je eutanázia legálna, nie sú žiadnym surrealistickým obrazom, ale autentickým fenoménom dneška. Prizríme sa preto bližšie nie tak dávnej minulosti a nalejme si čistého vína. Povedzme si o nacistických koreňoch tzv. „dobrej smrti“, ako usmrtenie človeka trpiaceho závažnou chorobou, zdravotným hendikepom či stratou „významu“ pre spoločnosť, zástancovia eutanázie eufemicky nazývajú. A vysmieľajú sa tak do tváre tým, ktorí statočne slúžia trpiacim v terminálnom štádiu života, aby im podľa možností súčasnej medicíny uľavili v bolesti a brániac ich ľudskú dôstojnosť ich dobre pripravili na stretnutie so Stvoriteľom.

Ilustračný obrázok, zdroj: flickr.com

Právo na „dobrú smrť“?

Nad dejinami eutanázie – „dobrej smrti“, ako je eufemicky nazývané usmrtenie chorého či starého človeka, zrejme uvažuje málokto. Veď na Slovensku to nie je problém, ktorý by mal presah do slovenskej reality dneška. Hoci slovenská spoločnosť (nateraz) nie je konfrontovaná s každodennou praxou eutanázie, ako je tomu vo „vyspelejších“ krajinách, sme vystavení čoraz intenzívnejšiemu masírovaniu verejnej mienky, ktorá sa má konečne prispôbiť „požiadavke doby“. Spomeňme si na nie tak dávnu kauzu Alfieho Evansa, kedy súd reprezentujúci britský štát, napriek zúfalému nesúhlasu rodičov, protestom ľudí po celom svete, výraznému osobnému angažovaniu sa a verejne deklarovanému nesúhlasu pápeža Františka s týmto rozhodnutím britského súdnictva, udeleniu talianskeho občianstva malému britskému chlapcovi, aby mohol byť odvezený z Veľkej Británie na liečenie v Taliansku, angažovaniu talianskej vojenskej letky pripravenej transport malého pacienta uskutočniť, bol Alfie na základe rozhodnutia súdu zabitý.

Je len otázkou času (ak sa niečo v našej spoločnosti radikálne nezmení), kedy sa legálna eutanázia stane súčasťou právneho systému nášho štátu. Toho štátu, ktorého drvivá väčšina občanov (minimálne podľa

postojov nimi volených zákonodarcov), nemá najmenší problém s pretrvávajúcou do neba volajúcou neprávosťou, ktorou je beztrestné zabíjanie nenarodených detí.

Umelý potrat a eutanázia sú totiž dve strany tej istej mince. Rub a líce platidla, ktorým sa snažia uhradiť cenu za „nového človeka“ všetci jeho marxistickí či neomarxistickí budovatelia, od niekdajších bolševikov, cez národných socialistov až po súčasnú agresívnu progresívnu ľavicu. Platidla, ktoré ako „tvrdú menu“ akceptovala aj veľká časť dnešných „pohodových kresťanov“. Žiaľ i časť modernej „kresťanskej“ demokracie. Ba dokonca o legálnej eutanázii ako akomsi „spoločnom dobre“, ktoré napriek jeho údajnému osobnému odmietavému postoju k eutanázii samotnej nemožno spochybníť, sa v apríli tohto roka škandalózne vyjadril aj arcibiskup Paglia, šéf Pápežskej akadémie pre život.¹

Spochybnil tak nemenné katolícke magistérium o nedotknuteľnosti ľudského života od počatia po jeho prirodzenú smrť, ktoré aj pri otázke eutanázie pripomenul naposledy sv. Ján Pavol II. v encyklike *Evangelium Vitae*. A predpokladám, že požiadavka legálnej eutanázie sa ocitne pred nadchádzajúcimi voľbami aj v programových dokumentoch aspoň niektorej zo slovenských politických strán.

Akcia T4 alebo nacistické korene legálnej eutanázie

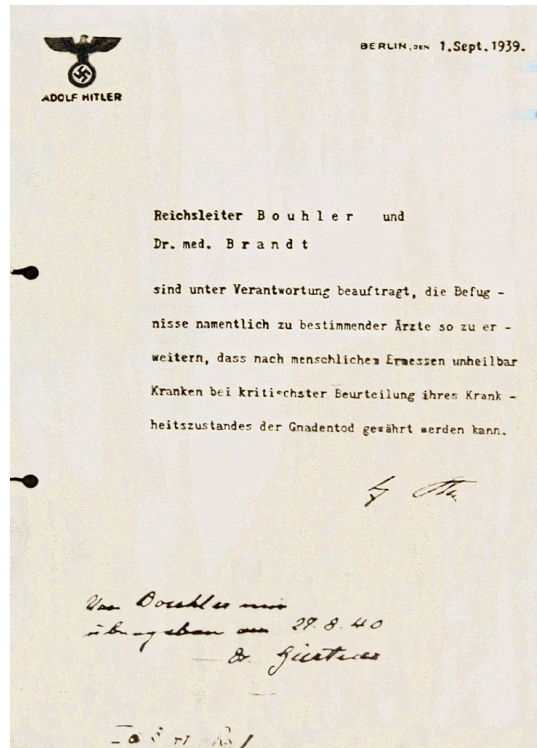
Výkladnou skriňou a najreprezentatívnejším slovným symbolom nastickej populačnej politiky bol pojem *Übermensch*² (Nadčlovek) a taktiež od neho odvodený pojem *Untermensch* (Podčlovek). Pojmom „podčlovek“ označovali nacistickí propagandisti všetkých, ktorí nezapadali do mustry čistého príslušníka báanej árijskej rasy. A to boli „kripli“ akejkolvek proveniencie a samozrejme ľudia s „nečistým pôvodom“. Pre vytvorenie ríše „nadľudí“ bolo najskôr potrebné eliminovať „podľudí“. A o to sa nacisti všemožne usilovali už od uchopenia moci v roku 1933. Okrem Hitlera bolo medzi nimi množstvo šialencov fascinovaných víziou tzv. rasovej očisty Nemecka na základe konceptov eugeniky, tzn. akéhosi „zdokonaľovania“ ľudskej populácie elimináciou slabších jedincov.

Nemecký historik Götz Aly o spojení nadšencov eutanázie a umelých potratov v prostredí nacistov hovorí: „V dvadsiatych rokoch eutanáziu, „humanitárnu smrť“, intenzívne propagovali tí istí ľudia, ktorí ostro vystupovali proti trestu smrti a za legalizáciu umelých potratov, bojovali za ženské práva, uľahčenie rozvodov a uvoľnenie mravov.“³ To opakovane potvrdzuje, že ľavicoví progresívcovia svoje ciele nemenia – v Sovietskom Rusku, nacistickom Nemecku a ani v dnešnej Európskej únii, o ktorej transformáciu na socialistický superštát sa usilujú.

Od roku 1933 prebiehal okrem programu nútenej sterilizácie „genetického odpadu nemeckého národa“ aj nacistický eugenický program „znižovania nákladov štátu na udržiavanie bezcenných životov“. V júli 1933 bol v Nemecku prijatý zákon, podľa ktorého mohla byť nariadená sterilizácia psychicky chorých. Podľa odhadov historikov bolo týmto zákonom postihnutých viac ako 375-tisíc Nemcov. Zároveň bol spustený aj program eugenických umelých potratov tých, ktorí mali zrejme alebo domnelé genetické ochorenie či „genetickú záťaž“. Tu už stáli nemeckí lekári iba krok od úplne otvorených vrážd detí a dospelých. Pod označením „eutanázia“ prebiehal už spomínaný program vrážd „poškodených“ novorodencov. Na novú úroveň sa tento program dostal v roku 1939.

Na jar vydal Hitler tajný pokyn, ktorý na jeseň potvrdil antidatovaným dokumentom, v ktorom sa dočítame: „Je potrebné natoľko rozšíriť právomoci menovite označených lekárov, aby nevyliciteľne chorí, pri kritickom zhodnotení stavu ich choroby, mohli mať zabezpečenú milosrdnú smrť.“⁴ Výsledkom tejto

inštrukcie bola smutne preslávená Akcia T4. Názov tejto akcie bol kryptonymom odvodeným od adresy Tiergartenstrasse 4, na ktorej sa nachádzalo sídlo štátnej Ríšskej organizácie pre liečebno-opatrovateľské zariadenia, čo bol eufemizmus pre veliteľstvo celého nacistického eugenického programu eutanázie a potratov. Program bol súčasťou akcie likvidácie „života nehodného žiť“.⁵ Hlavným organizátorom tohto zločinu bol ďalší osobný lekár Hitlera, Karl Brandt. Práve on vypracoval pre Hitlera spomínané inštrukcie a dohliadal na celú akciu až do jej konca.

Príkaz A. Hitlera, ktorým poveril K. Brandta (osobného lekára) a P. Bouhlera (šéfa Hitlerovej kancelárie) vedením celej „Akcie T4“.

zdroj: wikimedia commons

Šéf Hitlerovej štátnej propagandy Joseph Goebbels na margo tohto programu povedal: „Je absolútne neprijateľné, že počas vojny udržiavame státisíce ľudí absolútne neschopných normálneho života, ktorí sú úplne mentálne postihnutí a nikdy nebudú môcť byť normálne vyliečení. Zafažujú sociálny systém tejto krajiny do takej miery, že na sociálnu činnosť už takmer nezostávajú prostriedky.“⁶

Už spomínaný osobný lekár A. Hitlera Theo Morell odhadoval, že zavraždenie 200-tisíc zdravotne postihnutých Nemcov ušetrí Tretej ríši 8 miliónov mariek, ktoré môže bojujúce Nemecko použiť na tanky, delá a pušky.

„Vedecké“ krytie akcie štátom nariadenej eutanázie

Celá Akcia T4 by sa zrejme nikdy nezačala, ak by nebolo niekoľkých významných vedcov tých čias, ktorí sa do programu „rasovej očisty“ prostredníctvom programu eutanázie zapojili. Išlo najmä o profesora psychiatrie Ernsta Rüdina, profesora Fritza Lenza, profesora Alfreda Ploetza a mnohých iných. Je to varovanie pre dnešný svet, ako veľmi môže byť veda zneužitá k páchaniu zločinov, ak je odtrhnutá od svojich morálno-etických základov.

Ako teda vyzerala Akcia T4 v praxi? V Berlíne vznikla spomínaná inštitúcia Ríšska organizácia pre liečebno-opatrovateľského zariadenia. Úradníci tejto štátnej „firmy“ riadili najskôr šesť miest likvidácie po celom území Nemecka (Grafeneck, Brandenburg, Hartheim, Sonnenstein, Bernburg a Hadamar), neskôr k nim pribudlo niekoľko ďalších na okupovaných územiach Poľska a jedno zariadenie v Bavorsku. Obete boli najskôr „vytypované“ lekármi ako „beznádejné prípady“ v nemocniciach a ústavoch pre psychicky chorých. Následne boli z týchto nemocníc a ústavov po celej krajine privážané vo veľkých transportoch na spomínaných šesť miest likvidácie. Pred odchodom im zdravotné sestry špeciálnymi ceruzkami napísali na chrbát meno a priezvisko. Jeden z účastníkov akcie po rokoch spomínal, že pacientov „značkovali ako ošípané“. To, že sa tak dialo aj napriek protestom mnohých lekárov a ošetrovateliek, ktorí sa o pacientov starali a ktorí sa nesprenieverili svojmu povolaniu liečiť, potvrdzujú svedectvá o dojímavom lúčení poznačenom zúfalým plačom tých, ktorí tušili, kam ich pacienti smerujú.

Odsúdenci cestovali na miesto popravy v autobusoch, ktorých okná boli zalepené papierom alebo zatreté farbou. Podľa interpretácie autorov tejto diabolskej akcie mali byť tak náhodní svedkovia uchránení od „smutného pohľadu“ na ťažko hendikepovaných ľudí. Po príchode na miesto ich posledných chvíľ sa museli vyzliecť. V rýchlosti ich ešte „vyšetrila“ ďalšia lekárska komisia a následne boli zavedení do miestnosti určenej na „dezinfekciu“. Bola to v skutočnosti plynová komora, ktorá vyzerala podobne ako neskoršie plynové komory z koncentračných táborov. Na prvý pohľad veľká kúpeľňa so sprchami. Namiesto vody však zo spích prúdil smrtiaci plyn. „Zdravotník“, ktorý zabezpečoval výkon popravy, dokonca získal špeciálne označenie: „splyňujúci lekár“. Deti, ktorých vyzliekanie trvalo dlho alebo sa vyzliecť nechceli, boli neraz bité „zdravotnými sestrami“ alebo šaty z nich boli priamo strhané. Odhaduje sa, že počas tejto akcie bolo zavraždených asi desaťtisíc chorých a hendikepovaných detí a celkový počet obetí akcie nie je úplne zrejмый.

Čo sa týka detských pacientov ako obetí tohto programu genocídy hendikepovaných, pre jeho obľudnosť je dobré spomenúť Obežník Ministerstva vnútra Nemeckej ríše z 18. augusta 1939 určený všetkým pôrodným asistentkám v Nemecku. Na základe neho mali povinnosť nahlásiť úradom zdravotnej starostlivosti narodenie každého dieťaťa, ktoré vykazuje príznaky alebo podozrenie na:

1. idiotizmus alebo mongolizmus (najmä prípady súvisiace so slepotou a hluchotou);
2. neproporcionálne malé rozmery hlavy, najmä mozgovej časti lebky;
3. hydrocefalus vysokého alebo pokročilého stupňa;
4. postihnutie akejkoľvek povahy, najmä nevyvinutie celej končatiny, rázštep hlavy a chrbtice, atď.;
5. obrna a Littleova choroba.⁷

Obežník ďalej informoval, že „každej pôrodnej asistentke za vynaloženú prácu pri informovaní úradov prislúcha finančná kompenzácia vo výške 2 ríšskych mariek“.⁸

Takéto dieťa bolo podľa programu Akcie T4 podrobené „odbornému vyšetreniu“ v niektorom z nemeckých zdravotníckych zariadení. Ak boli vyššie uvedené ochorenia potvrdené „ríšskou komisiou“, dieťa bolo odoslané do „špecializovaného zariadenia“, kde bolo usmrtené, zväčša podaním injekcie s koncentrovanou dávkou barbiturátov alebo morfia. Táto vražda bola prevedená ako riadny medicínsky úkon a v zdravotnej dokumentácii bola ako príčina smrti uvedená napr. „srdcová nedostatočnosť“. Lebky takto zavraždených detí boli trepanované, boli z nich extrahované mozgy, ktoré slúžili podľa hodnoverných zdrojov na nemeckých univerzitách na „vedecké účely“ až do konca 80. rokov 20. storočia.

(Pokračovanie)

1 Por. <https://catholicherald.co.uk/pontifical-academy-for-life-president-says-assisted-suicide-feasible/>

2 Nadčlovek (*nem.* Übermensch), koncept vytvorený nem. filozofom Friedrichom Nietzsche v 19. storočí.

3 Citovaný v: P. Zychowicz, Niemcy, opowieść niepoprawna politycznie, cz. III, str. 377.

4 Z tajnej inštrukcie A. Hitlera datovanej v deň vypuknutia vojny, 1. 9. 1939.

5 Lebensunwertes Leben – nacistický termín používaný na označenie tej časti ľudskej populácie, ktorá podľa nastickej eugenickej doktríny nemá právo na život a má byť podrobená eutanázii.

6 Citovaný v: P. Zychowicz, Niemcy, opowieść niepoprawna politycznie, cz. III, str. 379.

7 Por. online projekt <https://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/>

8 Tamtiež.

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/za-hrst-historie-eutanazie-symbolu-spolocnosti-v-rozklade-i-cast/>